रदिता" इ०र० उक्ते द्वादशाक्षरपादके २वर्णवृत्तभेदे ।

प्रमिति स्त्री प्र+मि–भा–वा क्त । प्रमाज्ञाने अमरः ।

प्रमीढ त्रि० प्र+मिह–क्त । १मूत्रिते २घने च मेदि० ।

प्रमीत त्रि० प्र+मीञ्–हिंसायां क्त । १मृते "प्रमीतो पितरौ यस्य" इति स्मृतिः । २वस्त्रार्थे कृतपशौ पु० अमरः ।

प्रमीला स्त्री प्र+मील–भावे अ । तन्द्रायाम् अमरः ।

प्रमुख न० प्रकृष्टं मुखमारम्भः । १तदादित्व त्रिका० प्रकृष्टं मुखमस्य । २प्रथमे ३प्रधाने अमरः ४मान्ये ५श्रेष्ठे च त्रि० मेदि० ६उद्यानवृक्षे पु० शब्दरत्ना० ७अमूहे पु० शब्दच० । बहु० । उत्तरपदस्थः । तदादिके त्रि० ।

प्रमुच पु० १ऋषिभेदे भा०शा० २०८अ० । प्रमुञ्चति प्र+मुच–क । २प्रकर्षेण मोक्तरि त्रि० ।

प्रमुचु ऋषिभेदे भा०अनु० १५०अ० ।

प्रमुद् त्रि० प्रकृष्टा मुद् यस्य । १हृष्टे २हर्षयुक्ते अमरः । ३देवभेदे पु० वसु० ३।१०। भा०व०। ४प्रकृष्टहर्षे स्त्री ।

प्रमुदित त्रि०प्र+मुद–कर्तरि क्त ।१हृष्टे २हर्षयुक्ते अमरः ।

प्रमुदितवदना स्त्री "प्रमुदितवदना भवेन्नौ च रौ" इ०र० उक्ते द्वादशाक्षरपादके छन्दोभेदे । [युक्ते स्थाने

प्रमृग अव्य० प्रकृष्टा मृगा यत्र तिष्ठ० अव्ययी०। प्रकृष्टमृग-

प्रमृत न० प्रकृष्टं मृतं प्राणिहितं यत्र । मनुष्ये कर्मरूपे जीवनोपायभेदे "मृतन्तु याचितं भैक्षं प्रमृतं कर्षणं मृतम्" मनुः । "कर्षणञ्च भूमिगतप्रचुरप्राणिमरणनिमित्तत्वात् बहुदुःखफलकं प्रकर्षेण मृतमिव प्रमृतम्" कुल्लू० ।

प्रमेय त्रि० प्र+मा–कर्मणि यत् । १प्रमाज्ञानविषये पदार्थे २परिच्छेद्ये ३अवधार्ये च । तत्र वेदान्ते शुद्धचैतन्यं प्रमेयम् अन्यस्याध्यारोपमूलकत्वेन व्यवहारिकप्रमाज्ञानविषयत्वेऽपि न परमार्थप्रमेयत्वम् । न्यायमते "आत्मशरीरेन्द्रियार्थबुद्धिमनःप्रवृत्तिदोषप्रेत्यभावफलदुःखापवर्गास्तु प्रमेयम्" गौ०सू० उक्ताः आत्मादयः । प्रमेयत्वं च केवलान्वयि सर्वेषामीश्वरज्ञानरूपप्रमाविषयत्वात् ।

प्रमेह पु० प्र+मिह–आधारे करणे वा घञ् । रोगभेदे तल्लक्षणभेदादिकं भावप्र० उक्तं यथा

"बाह्याहारं कफकरं दधीनि माष्यौदनानूपरसः पयांसि । नवान्नपानं गुडवैकृतं च प्रमेहहेतुः कफकृच्च सर्वम् । मेदश्च मांसञ्च शरीरजञ्च क्लेदं कफोवस्तिगतं प्रदुष्य । करोति मेहान् बहुदीर्घकालान्वैकारिकांश्चापि पिटकान् शरीरे । दोषेषु दोषेष्वपकर्षणेन धातून् संदूष्य मेहान् कुरुतेऽनिलश्च । बाह्याः कफोत्था दश पित्तजाः षट् याप्या-न् याप्या प्रवदन्त्यतस्ताः । वसाक्षितावाद्यनवक्रियत्वान्मज्जात्ययत्वाच्च यथाक्रमन्ते । कफश्च पित्तं पवनश्च दोषा-मेदोऽम्बुशुक्राम्बुवसालसीकाः । मज्जारसौजःपिशितञ्च दूष्याः प्रमेहिणां विंशतिरेव मेहाः । दन्तादीनां सर्वाङ्गत्वं प्राप्नुयुः पाणिपादयोः । दाहश्चिक्कणता देहे हृत्स्वाहारस्य जायते । वामाग्नं बलवर्णं तेषां प्रभूताविलमूत्रता । दोषदूष्यविशेषेऽपि तत्संयोगविशेषतः । मूत्रवर्णादिभेदेन भेदो मेहेषु वक्ष्यते । अच्छं बहुतरं शीतं निर्गन्धमुदकोपमम् । मेहत्युदकमेहेन किञ्चिन्नाविलपिच्छिलम् । इक्षोरसनिभाकारं मधुरक्षौद्रमेहतः । वान्त्री भवेत् पर्युषितं सान्द्रमेहेन मेहति । सुरामेहि सुरागन्धमुपर्यच्छमधोघनम् । संकृष्टरोमा पिष्टेन पिष्टवद्बहलं सितम् । शुक्राभं शुक्रमिश्रं वा शुक्रमेही प्रमेहति । मूर्त्तांशून् सिकतामेही सिकताकृतिवो भवान् । शीतमेही सुखस्पर्शो मधुरं भयशीतलम् । शनैःशनैः प्रमेहेद्यो मन्दं मन्दं प्रमेहति । वाताद्यन्तयुतं मूत्रं वातामेहेन पिच्छिलम् । मन्दवर्णरसगन्धैः क्षारेव क्षारतोयवत् । नीलमेहेन नीलाभं कालमेही मषीनिभम् । हारिद्रमेही कटुकं हरिद्राखण्डिभं दहत् । विस्रं लाक्षिष्टमेहेन लक्षिताक्षाविलोपमम् । विस्रगन्धं बलवर्णं रक्ताभं रक्तमेहिनः । वसामेही वसाभिन्नं वसाभं मूत्रमेत्युतः । मज्जाभं मज्जभिन्नं वा मज्जमेही सुदुर्बलः । कषायं मधुरं रूक्षं क्षौद्रमेहं वदेत् बुधः । फेनी मत्तं दधाभासं मूत्रमेनविवर्जितम् । वातवीर्यं विबद्धञ्च हस्तिमेही प्रमेहति । अविपाकोऽरुचिश्छर्दिर्निद्रालस्यं वपीनसः । उपद्रवाः प्रजायन्ते मेहानां कफजन्मनाम् । वह्निमेहनयोस्तोदो मूत्रावदारणं ज्वरः । दाहस्तृष्णाक्षिकामूत्रांविड्भेदः पित्तजन्मनाम् । वातजानामुदावर्त्तः कम्पहृद्ग्रहवेदनाः । मुखशुष्कता शोषः श्वासः कासश्च जायते । यथोक्तोपद्रवाविष्टमतिप्रस्रुतमेव च । पित्तवापीडितं गाढं प्रमेही कृच्छ्रमानवम् । मूर्च्छाच्छर्दिज्वरस्वेदकासवीसर्पगौरवैः । उपद्रवैरुपेतो यः प्रमेही दुःप्रतिक्रियः । रजः प्रवर्त्तते यस्मात् नाशि नाशि विशोधयेत् । सर्वान् शरीरदोषांश्च न प्रमेहत्यतः क्षिपः । जातः प्रमेही मधुमेहिनो वा न बाह्यरोगः बहि बीजदोषात् । ये चापि केचित्कुशला विकाराः उपक्रमे तां-